

Miten TKI-toiminnan tuloksellisuutta ja sen vaikutuksia voidaan arvioida ja arvioitavuutta parantaa?

9.6.2022 Säätytalo

Timo Oksanen

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Agenda

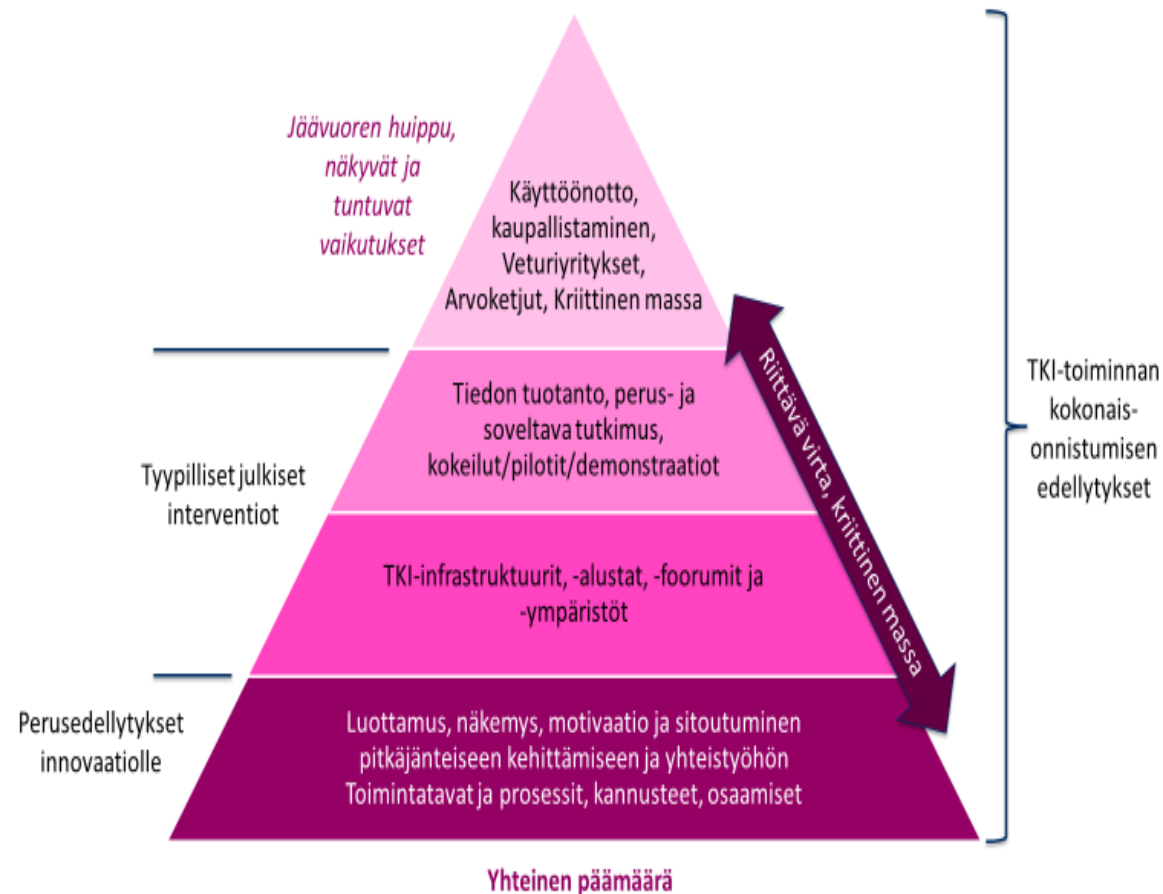
1. Millaista TKI-toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus ja niiden hallinta tulisi olla terveysalan ympäristössä?
2. Miten TKI-toimintaa voidaan arvioida terveysalan ympäristössä: arvioitavuuden haasteet
3. Miten arvioitavuutta voidaan parantaa?

**1. Millaista TKI-toiminnan
tuloksellisuuden ja
vaikuttavuuden hallinta tulisi
olla terveysalan ympäristössä?
(= DIA 4)**

Millaista TKI-toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden hallinta tulisi olla terveysalan ympäristössä? VTV 3:2022: Kokonaisuuden hallintaa, jossa ”T+ K + I + terveys arvoketju on ... enemmän kuin osiensa summa”

- **Perusongelma:** Emme oikein tiedä, mitä tämä käytännössä tarkoittaa (kompleksisuus)
- Emme tiedä kovin hyvin myöskään, miten T, K, I ja terveys integroidaan ja koordinoidaan järkevällä tavalla pyramidissa alhaalta ylös: politiikkatasolla, mesotasolla, mikrotasolla ..., (systemisyys)
- kokonaisuudesta ei myöskään ole selkeästi toiminnallisesti päätetty (Kasvustrategia), eikä sitä myöskään arvioida laadukkaan arviointi- ym. tiedon avulla: ”Julkinen hallinta ohjaa tutkimustiedon hyödyntämistä terveysalalla pääasiassa tukimuotoina ja -järjestelminä terveysalan kasvustrategiasta johdetun toiminnallisen ja rakenteellisen kokonaisuuden sijasta. Julkisen vallan toimet ovat yleisluonteisia, hajanaisia ja pääosin sektorikohtaisia, eivätkä ne kokoa tutkimustiedon hyödyntämistä ja kaupallistamista edeltävää arvoketjua hallituksi kokonaisuudeksi.” (VTV 3/2022)

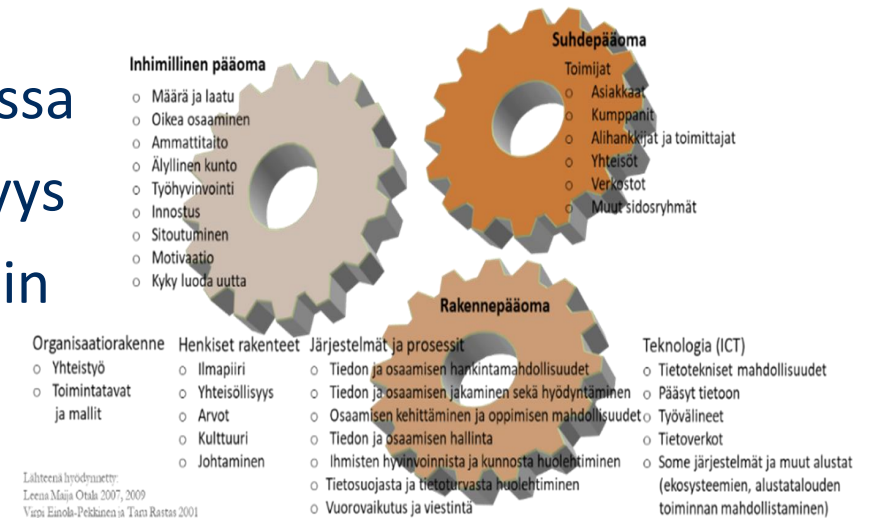

2. Miten TKI-toimintaa voidaan arvioida terveysalan ympäristössä?

Arvioitavuuden haasteet

- Yleiset (geneeriset) haasteet (Tarmo Lemola)
- Terveysalalla pyramidikononaisuuden arvioitavuus on erityisen heikko
 - Poliittikkakoordinaation ongelmat: mistä mittapuut hyvälle toiminnalle, ohjaukselle, budjetoinnille, aineettomalle pääomalle, yms.?
 - Terveysalalla on pitkät vaikuttavuuden aikajänteet TKI-toiminnassa, jolloin eri tekijät sekoittuvat keskenään
- Tutkimuslähtöisyys korostuu innovaatioprosesseissa
- Aineettoman pääoman hallinnan kehittymättömyys
- Monimutkaiset kytkennät terveystalalta eri suuntiin
 - muille toimialoille,
 - julkisen sektorin vahva asema (ns. Fourth Helix)
 - ns. geneeriset teknologiat (nanoteknologia, ICT jne.)
 - poikkitieteellisyys on vasta kehittymässä

Inhimillinen pääoma

- Määrä ja laatu
- Oikea osaaminen
- Ammattitaito
- Älyllinen kunto
- Työhyvinvointi
- Innostus
- Sitoutuminen
- Motivaatio
- Kyky luoda uutta

Suhdepääoma

Toimijat

- Asiakkaat
- Kumppanit
- Alihankkijat ja toimittajat
- Yhteisöt
- Verkostot
- Muut sidosryhmät

Rakennepääoma

Organisaatorakenne

- Yhteistyö
- Toimintatavat ja mallit

Henkiset rakenteet

- Ilmapiiri
- Yhteisöllisyys
- Arvot
- Kulttuuri
- Johtaminen

Järjestelmät ja prosessit

- Tiedon ja osaamisen hankintamahdollisuudet
- Tiedon ja osaamisen jakaminen sekä hyödyntäminen
- Osaamisen kehittäminen ja oppimisen mahdollisuudet
- Tiedon ja osaamisen hallinta
- Ihmisten hyvinvoinnista ja kunnosta huolehtiminen
- Tietosuojasta ja tietoturvasta huolehtiminen
- Vuorovaikutus ja viestintä

Teknologia (ICT)

- Tietotekniset mahdollisuudet
- Pääsy tietoon
- Työvälineet
- Tietoverkot
- Some järjestelmät ja muut alustat (ekosysteemien, alustatalouden toiminnan mahdollistaminen)

Lähteenä hyödynnetty:

Leena Maija Ojala 2007, 2009

Virpi Einola-Pekkinen ja Taru Rastas 2001

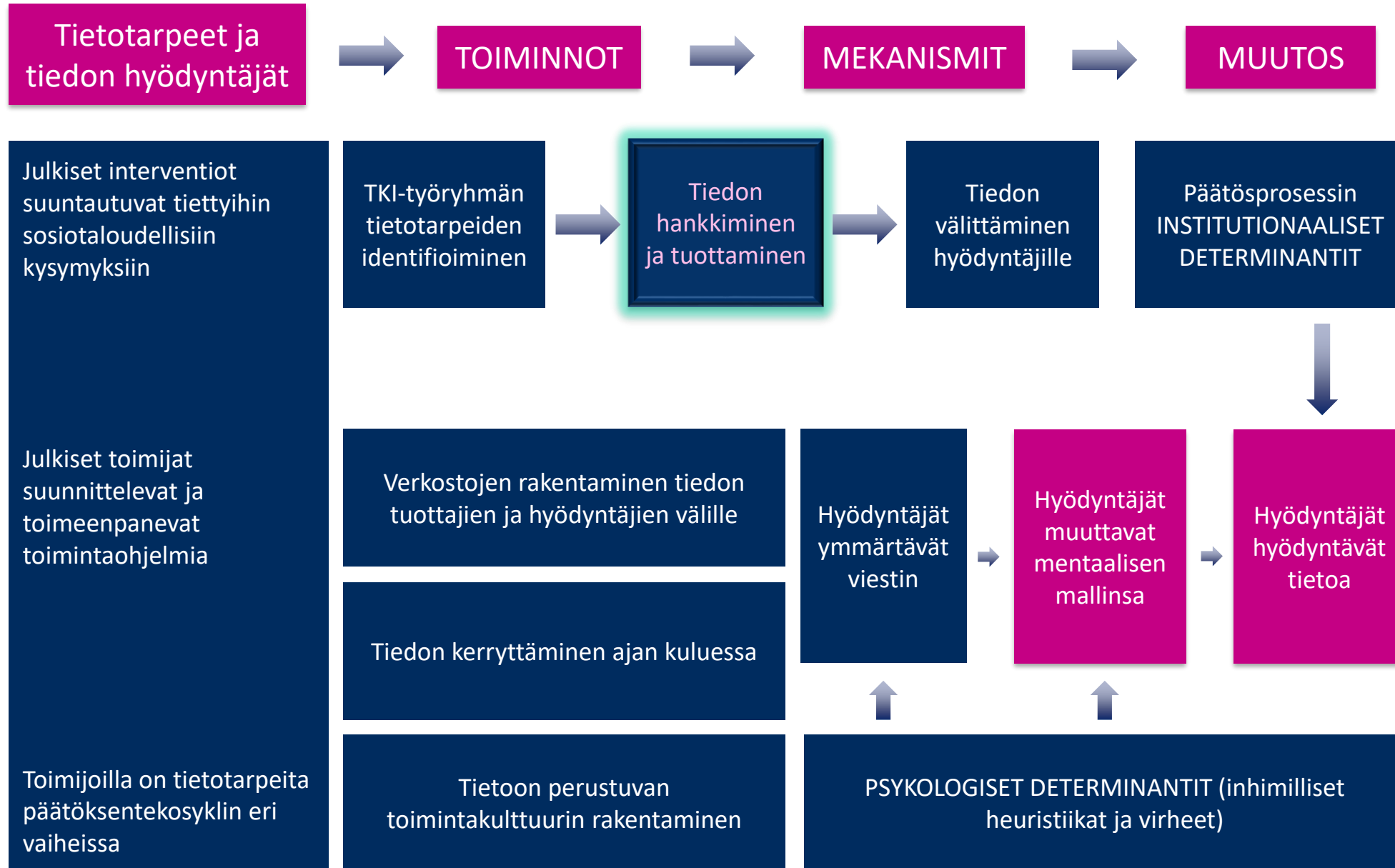
3. Miten arvioitavuutta voidaan parantaa?

Arvioitavuuden parantaminen ...

- Yleiset (geneeriset) ratkaisut edellisen dian ongelmiin (Tarmo Lemola): etukäteissuunnittelun parantaminen, arviointien riippumattomuus, jne.
- Tarkastuskertomuksen yleiset suositukset:
 - politiikkakoordinaation parantaminen
(= majakka yksiselitteisemmin, konkreettisemmin ja pitkäjänteisemmin näkyville)
 - rahoituksen pitkäjänteisyyden lisääminen (reittipoijut esille)
 - arviointien varmistaminen, seurannan tehostaminen (= karit esille)
- Terveysalan sekä yleisemmin eri toimintaympäristöjen merkityksen ja erojen tunnistaminen arvioinnin rationaliteettina: yksinkertainen, komplisoitu, kompleksinen ja kaoottinen ympäristö vaativat erilaista hallintaa (majakoita ym.) ja erilaisia arviointiotteita.

... Knowledge broking TKI-työryhmän tukena?

Kiitos!

Tack!